

Az olvasás pszichológiai alapjai

P
edellus
TANKÖNYVKIADÓ

Tartalom

Előszó	3
1. Az olvasásról – röviden	4
Az írott és a beszélt nyelv	4
Az olvasás népszerűsége	5
Az olvasás fő típusai	6
Agyműködés és olvasás	8
2. Az olvasás kognitív összetevői	9
Nyelvi megértés	10
Nyelvi tudás	11
Háttértudás	14
Dekódolás	15
Jelkulcs ismerete	16
Lexikai tudás	17
3. Az olvasás kezdetei	20
Korai olvasástanítás	20
A figyelem és emlékezet szerepe az olvasás elsajátításában	23
Olvasástanulási nézőpontok	26
Olvasástanítási módszerek	27
4. Szemmozgások az olvasásban	30
A szemmozgások típusai	30
A parafoveából és a foveából származó információ integrálása	32
Egyéni különbségek a szemmozgásokban	34
A szemmozgást befolyásoló nyelvi tényezők	37
5. Olvasási egység, kötöttség és kontextus	41
Olvasási egység	41
Jelentés nélküli kis egységek	41
Jelentéssel bíró kis egységek	42
Sorrendi kötöttség	44
Szó és kontextus	46
Célszó a kontextusban	46
Egyéni különbségek a kontextus használatában	48

6. Betű- és szófelismerés	53
Izolált betűk	53
Elemi vonások vagy szerkezeti vonások	53
Tversky vonásalapú modellje	56
A vonások perceptuális feldolgozása	58
A kontextus szerepe a betűfelismerésben	60
Szóelsőbbbségi hatás	60
További kontextuális hatások	62
Vonásdetektorok	63
Kontextuális hatások: értelmezés	65
Szófelismerés	68
A szó alakjának használata	68
A kézírás	71
A szófelismerés három útja	72
7. Fonológiai és vizuális kódolás	74
Belső beszéd és szubvokalizáció	74
A Huey-féle „belső beszéd”	74
Szubvokalizáció	75
Fonológiai kódolás	77
Fonológiai kódolás a szófelismerésben	77
Vizuális-fonológiai kettős kódolás	78
Fonológiai kódolás és emlékezet	79
8. Mondatok olvasása és megértése	81
Olvasás és mondatfeldolgozás	81
A szavak mondatbeli szerepe	81
A mondat megértése: szerkezet vagy jelentés	83
Átalakított mondatok feldolgozása	85
Ismeret és mondatfeldolgozás	87
Régi és új információ	87
Implikáció és következtetés	89
9. Szövegek olvasása és megértése	92
Szövegmegértési koncepciók	92
Szövegmegértési modellek	94
Adatvezérelt modellek	95
Tudattartalom-vezérelt modellek	96
Interaktív modellek	98
A szöveg megértés sémaelméleti megközelítése	99
A sokarcú séma	99
Séma és megértés	101
Séma és emlékezet	104
Séma és következtetés	105

Elbeszélő szövegek megértése	105
A történet szerkezete	106
A történet elemei	107
Történet-nyelvtanok	108
Jól megformált és rosszul megformált történetek	109
A történet elemeiről – még egyszer	112
Az epizódok és elemek elrendezése	113
Történetszerkezet és tartalom – összegzés	114
Ismeretközlő szövegek megértése	114
Szakmunkák	114
A bekezdések szerkezete	115
A megértés és a felidézés ellenőrzése	117
Szövegfeldolgozási modellek	120

10. A szöveg megértés fejlesztése 122

Általános tudás és szöveg megértés	122
Előorganizátorok	122
Sémaaktiváció	124
Metakognitív olvasási képességek	125
A lényeges gondolatok azonosítása	125
Összefoglalás	126
Ön-kikérdezés	128
Következtetések levonása	128
Hibák és inkonzisztenciák észrevétele	129
A megértés kalibrálása	129
Az új információk hozzákapcsolása a meglévő ismeretekhez	130
Szövegekre való emlékezés	131
Szövegbeli jelzések	131
Segítő kérdések	133
Általános stratégiák a szöveg megértés fejlesztéséhez	137
A PQRST stratégia	137
A Botel-féle stratégiák	139
Hogyan készült ez a könyv?	141

Irodalom	143
-----------------------	-----